

2013-08-26

Dnr 511-22925-2012
1265-201

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Christer Persson
040/044 - 25 26 94

Enligt sändlista

Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Humlarödshus fälad i Sjöbo kommun

Länsstyrelsen har arbetat fram en skötselplan för naturreservatet Humlarödshus fälad i Sjöbo kommun. Naturreservatet bildades den 14 februari 1964. Förslaget har remissbehandlats.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer länsstyrelsen bilagd skötselplan för naturreservatet Humlarödshus fälad i Sjöbo kommun (Bilaga 1) att gälla tills vidare.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, beslutande och byrådirektör Christer Persson, föredragande.

Per-Magnus Åhrén

Christer Persson

Bilagor:

1. Skötselplan för naturreservatet Humlarödshus fälad i Sjöbo kommun
2. Hur man överklagar
3. Sändlista

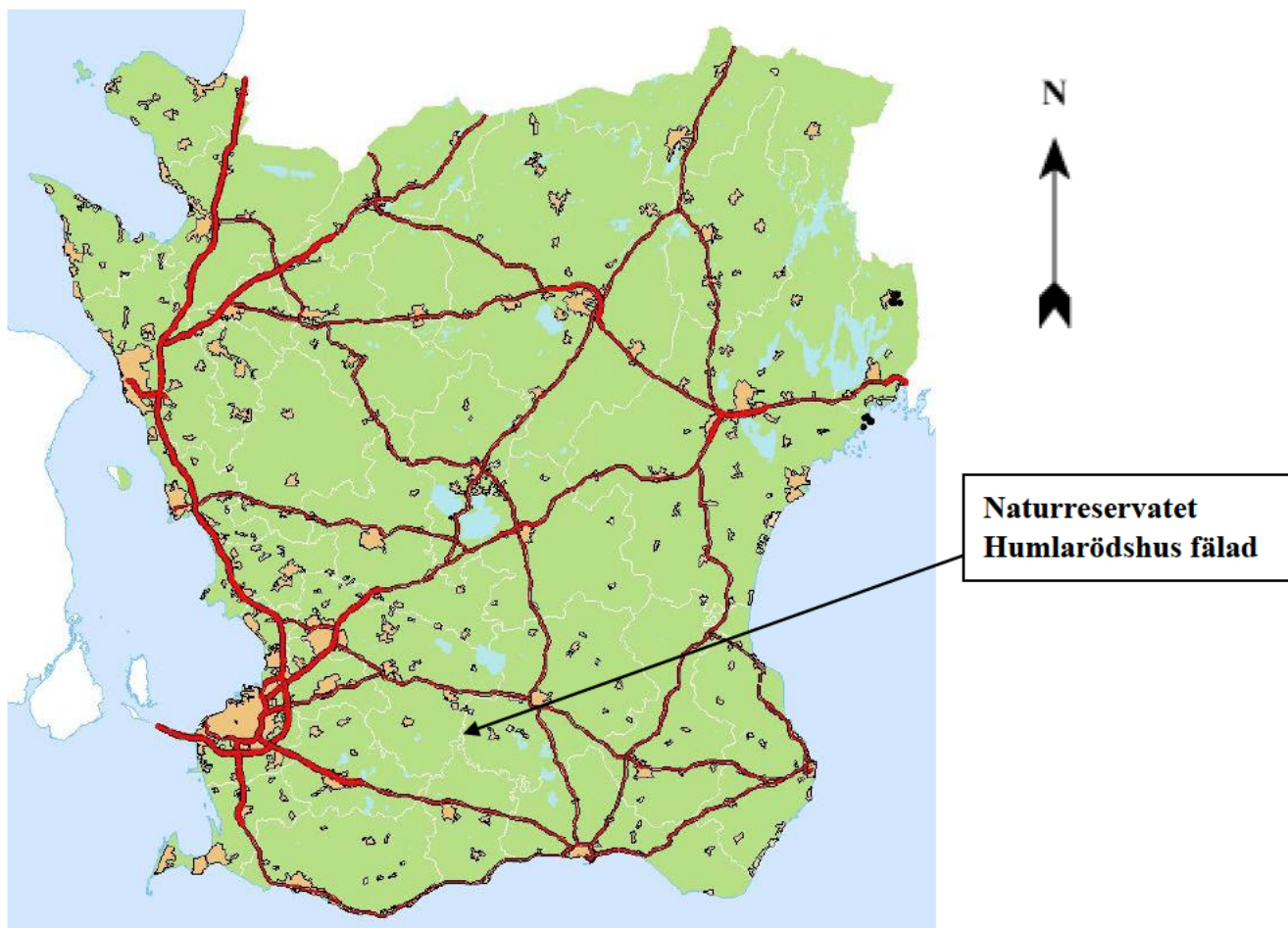
Skötselplan för naturreservatet

Humlarödshus fälad

i Sjöbo kommun, Skåne län

**Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten**

Figur 1. Kartan anger naturreservatet Humlarödshus fälads geografiska läge.

© Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188.

Diarienummer: 511-22925-12

Beslutsdatum för naturreservatets bildande: 1964-02-14

Titel: Skötselplan för naturreservatet Humlarödshus fälad i Sjöbo kommun, Skåne län

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län

Författare: Anders Olsson

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne län
Miljöavdelningen
205 15 Malmö
Tel: 040-25 20 00
www.lansstyrelsen.se/skane

Copyright: Innehållet i detta dokument får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källa.

Layout: Länsstyrelsen i Skåne län

Tryck: Länsstyrelsen i Skåne län, 2013

Omslagsbild: Marie Löfberg

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes bevarandevärden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur dessa värden ska bevaras/skötas. Bakom detta ligger syftet med bildandet av ett naturreservat. Syftet styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla och dessa redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. För att uppnå syftet med ett naturreservat krävs det dock oftast att en särskild skötselplan upprättas. Föreliggande dokument utgör en sådan skötselplan. Denna anger vilka åtgärder som ska genomföras och eventuellt prioriteras av den som är ansvarig för skötseln (förvaltaren) av naturreservatet. Skötselplanen vänder sig inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen ansvarar för att statligt bildade naturreservat sköts enligt upprättad skötselplan och har också ett övergripande ansvar för kontinuerlig tillsyn och uppföljning. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den eller de kommuner inom vilken/vilka naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen inleds med en beskrivande del som bl.a. redovisar syftet med naturreservatet och dess befintliga natur- och bevarandevärden. Därefter följer en redogörelse för hur naturreservatet ska skötas för att syftet skall uppnås och värdena bevaras.

Figur 2. Naturreseptatet Humlarödshus fälads geografiska läge och avgränsning. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188.

Innehållsförteckning

1. Syftet med naturreservatet.....	6
2. Beskrivning av området.....	6
2.1 Administrativa data.....	6
2.2 Natura 2000.....	7
2.3 Historisk och nuvarande markanvändning.....	8
2.4 Områdets bevarandevärden.....	9
2.5 Hot mot områdets bevarandevärden.....	10
2.6 Inventeringar och underlagsmaterial.....	11
3. Översikt över mål, planerad markanvändning och skötsel.....	11
3.1 Övergripande bevarande- och skötselmål.....	11
3.2 Planeringsområden.....	12
4. Mål och skötselåtgärder för planeringsområden.....	12
4.1 Planeringsområde B – betesmark med naturvårdsinriktad skötsel.....	12
5. Friluftsliv och turism.....	14
5.1 Restriktioner.....	14
5.2 Tillgänglighet och vägvisning.....	14
5.3 Information.....	15
5.4 Renhållning och sanitära anläggningar.....	15
6. Jakt.....	15
7. Utmärkning av naturreservatets gräns.....	15
8. Tillsyn.....	15
9. Dokumentation och uppföljning.....	16
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder.....	16
9.2 Uppföljning av kostnader.....	16
10. Revidering av skötselplanen.....	16
11. Finansiering av förvaltningen.....	16
12 Källor.....	17

BILAGOR

1. Översiktskarta
2. Karta över skötselområden och anläggningar
3. Karta över Natura 2000-naturtyper

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är enligt gällande beslut att:

- Bevara ett begränsat område av den fäladsmark som tidigare varit utbredd över stora delar av Romeleåsen.

Detta innebär att:

- Natur- och kulturvärden skall bevaras i en för området typisk enefälad som utgör en rest av ett uråldrigt utmarkslandskap och som under en mycket lång obruten tidsperiod har hävdats som betesmark.
- Naturtyper och arter som är beroende av den miljö som området utgör ska ha förutsättningar för uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus.
- Kulturhistoriska lämningar som åskådliggör hur området utnyttjats i ett historiskt perspektiv ska bevaras.
- Det ska finnas förutsättningar för att bedriva enklare former av rekreation och friluftsliv.

Syftet skall uppnås genom att:

- Bedriva en naturvårdsinriktad skötsel av området genom fortsatt beteshävd och röjning av igenväxningsvegetation.
- Skydda och synliggöra kulturhistoriska lämningar.
- Underhålla stängselövergångar, parkeringsyta och informationstavlor.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn:	Humlarödshus fälad
Kommun:	Sjöbo
Natura 2000 ID:	SE0430120
RegDOS:	2001560
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastighet:	Humlarödshus 1:5
Markägare:	Kulturhistoriska föreningen för Södra Sverige
Läge:	På Romeleåsen, ca 5,5 km SSO Veberöd
Kartblad:	Topografiska kartan: 2DSV Ekonomiska kartan: 2D2b
Koordinat centralpunkt:	x: 407317 y: 6161468 (SWEREF99)
Biogeografisk region:	Nemorala zonen (Sydsvenska lövskogsregionen)
Naturgeografisk region:	Nr. 7; Skånes sediment- och horstområde
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Skåne län

Areal: 16,3 ha
Markslag: Betesmark 16,3 ha

2.2 Natura 2000

Alltsedan inträdet i Europeiska Unionen deltar Sverige i arbetet med att etablera ett nätverk av naturskyddade områden i Europa. Nätverket benämns Natura 2000 och utgörs av områden som föreslås av respektive lands regering och som antas av EU-kommissionen i enlighet med två direktiv ("EU-lagar") inom naturvårdsområdet:

- EG-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (**Art- och habitatdirektivet**).
- EG-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (**Fågeldirektivet**).

Dessa direktiv har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. Inom nu gällande EU-direktiv har man infört principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter.

Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden enligt den konvention om biologisk mångfald som fastlades i Rio 1992.

Naturtyper och arter inom Natura 2000-nätverket ska enligt direktiven uppnå en *gynnsam bevarandestatus*. Detta är ett nyckelbegrepp inom Natura 2000 och innebär att EU-länderna ska arbeta för att de utpekade naturtyperna och arterna ska tillförsäkras en långsiktig överlevnad i Europa. Gynnsam (fullgod) bevarandestatus för *naturtyper* råder när alla bevarandemål inom de tre olika kategorierna areal, ekologisk struktur och funktion samt typiska arter är uppfyllda. Gynnsam (fullgod) bevarandestatus för *arter* råder när artens population är livskraftig och att dess livsmiljö finns i tillräcklig areell omfattning.

Sverige har liksom andra medlemsländer ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som ingår i eller har föreslagits ingå i Natura 2000-nätverket. Detta ansvar regleras genom tillämpning av bestämmelser i Miljöbalken med tillhörande lagstiftning. Det innebär att eventuella åtgärder som kan komma att inverka negativt på bevarandestatusen för naturtyper och arter i Natura 2000-områden kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt gällande lagstiftning.

Naturreseptatet Humlarödshus fälad är ett område som har pekats ut inom ramen för Natura 2000 enligt Art- och habitatdirektivet. Data om områdets olika naturtyper och arter från basinventeringen av bl.a. Natura 2000-områden under 2004-2008 redovisas i tabell 1 och bilaga 3. Angiven bevarandestatus (fullgod/icke fullgod) grundas på en bedömning av rådande förhållanden under inventeringen.

Tabell. 1. Data över Humlarödshus fälads Natura 2000-naturtyper och arter inom Art- och habitadirektivet. Natura 2000-koder inom parentes.

Naturtyp	Total areal (ha)	Total areal uppdelad med avseende på bedömd bevarandestatus år 2009	
		Fullgod	Icke fullgod
Torra hedar , alla typer (4030)	0,3	-	0,3
Enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker (5130) undergrupp: <i>Enbuskmark på hed (5131)</i>	8,7	-	8,7
Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230)*	0,7	0,1	0,6
Fuktängar med blååtel och starr (6410)	2,0	1,6	0,4
Total areal naturtyper	11,7	1,7	10,0
*prioriterad naturtyp inom Natura 2000			

Art	Vetenskapligt namn	Bevarandestatus
-	-	-

2.3 Historisk och nuvarande markanvändning

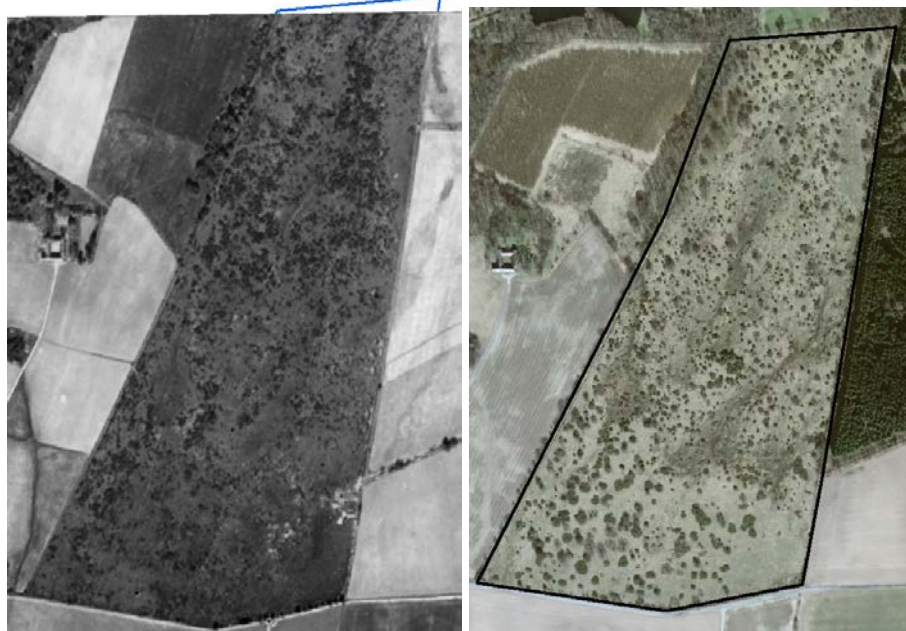
Humlarödshus fälad utgörs av en träd- och buskrik betesmark som är belägen på norra delen av Romeleåsen. Området utgörs av gammal utmark och är en rest av ett 1000-årigt betespräglat landskap som tidigare har haft stor utbredning på Romeleåsen. Åsens magra utmarker karaktäriserades i gamla tider av enbuskar och ljungtuvor med inslag av al- och bokskog. Den skånska rekognosceringskartan från 1812-20 redovisar öppen mark med glest stående lövträdssymboler på den plats där Humlarödshus fälad idag är belägen.

”Utmarkslandskapet” på Romeleåsen kom under senare delen av 1800-talet och i början av 1900-talet att förändras drastiskt. I och med befolkningsökningen utnyttjades utmarkerna alltmer intensivt och blev öppnare och mer trädfattiga. De största förändringarna kom i och med genomförandet av skiftesreformerna. Den ekonomiska kartan från 1915 (figur 3) redovisar på ett tydligt sätt resultatet av enskiftet med uppkomsten av nya ägo gränser och åkermarkens expansion på områden som tidigare utgjorts av den gemensamma utmarken. I många fall påbörjades plantering av skog, främst gran. Enligt kartan från 1915 utgörs Humlarödshus fälad av öppen betesmark, det finns inga kartsymboler inom området som indikerar förekomst av träd inom det område som idag utgörs av naturreservatet.

Figur 3. Den ekonomiska kartan från 1915 visar att det nuvarande reservatet/Natura 2000-området var ett öppet och till synes trädöst område vid denna tid.

Under 1900-talets fortlöpande avtog betestrycket på de kvarvarande fäladsmarkerna vilka förbuskades alltmer. På flygbilder från 1940-talet framgår att Humlarödshus fälad har ett väl utvecklat träd- och buskskikt. Aktuella flygbilder (2006) visar förekomst av träd- och buskvegetation i princip samma omfattning som på 1940-talet (figur 4). Fäladsmarken har således inte vuxit igen ytterligare sedan dess, träd- och buskvegetation har hållits tillbaka genom kontinuerlig beteshävd och återkommande rövningar av igenväxningsvegetation.

Figur 4. En jämförelse av flygfoton från 1940 (t.v) och 2006 (t.h.) visar att Humlarödshus fälad har haft ett rikt utvecklat träd- och buskskikt av ungefär samma omfattning under lång tid.

Sammanfattningsvis kan sägas att Humlarödshus fälad har en mycket lång kontinuitet som träd- och buskrik betesmark även om trädförekomsten har varierat genom tiderna.

2.4 Översiktlig beskrivning av områdets bevarandevärden

Geovetenskapliga värden

Humlarödshus fälad ligger på en svagt och jämnt lutande nordostsluttning, omgiven av åkermark, granplanteringar och exploaterad mark i form av en golfbana.

Topografin är varierad och fäladen är rik på block och stenar. Berggrunden i området består av metamorfa bergarter i form av gnejser och gnejsgraniter (en hållblottning finns i norra delen av reservatet). De lösa jordlagren i själva reservatsområdet utgörs av sandig morän medan omgivningarna delvis utgörs av lerig sandig morän.

Biologiska värden

Humlarödshus fälad är en typisk enefälad, karaktäristisk för gammal utmark på Romeleåsens magra marker. Det långa kontinuerliga brukandet av området som fodermark i kombination med varierande markförhållanden, med skillnader i bl.a. fuktighet och näringstillgång, ger upphov till ett mycket rikt växt- och djurliv med många typiska och karaktäristiska arter. Det väl utvecklade buskskiktet domineras av en, sten- och nyponros med inslag av hagtorn. Träd förekommer främst i form av solitärer av ask, al, bok, ek, fågelbär och vildapel. På torra till friska marker (naturtyperna 4030, 5131 och 6230) påträffas arter som knägräs, darrgräs, stagg, hirsstarr, pillerstarr, blåsuga, blodrot, jungfrulin, nattviol, grönvit nattviol, svartkämpar, vildlin, gökärt, ängsviol, ärenpris och Sankt Pers nycklar. I speciellt fuktiga och blöta partier (naturtypen 6410) tillkommer arter som slankstarr, hundstarr, loppstarr, kärrsälting, ängsbräsma, ängsnycklar, humleblomster, svinrot, smörbollar, kabbleka, gökblomster och tätört. Även majnycklar har noterats i denna miljö. Svamparten praktvaxskivling har påträffats i området. Denna "storsvamp" växer på hedartade, magra gräsmarker med lång historia av beteshävd. I nordvästra delen finns ett mindre område av betad skog med bl.a. flera grova "utmarksbogar" med utbredda kronor.

I områdets häckfågelfauna återfinns flera arter som är karaktäristiska för träd- och buskrika betesmarker såsom hämpling, törnskata, gulsparr och törnsångare. Områdets rika förekomst av örter gynnar speciellt insekter som fjärilar och bin. Av de många fjärilsarter som påträffats kan nämnas violettekantad guldvinge, smultronvisslare och allmän metallvingesvärmare. Data över områdets eventuella rödlistade arter och arter inom åtgärdsprogrammet för hotade arter (ÅGP) redovisas nedan i tabellform.

Tabell. 2. Rödlistade arter som har rapporterats från Humlarödshus fälad. Rödlistade arter indelas i olika hotkategorier enligt ArtDatabankens aktuella rödlista. Hotkategorierna är som följer: RE = försvunnen, CR = akut hotad, EN = starkt hotad, VU = sårbar eller NT = missgynnad. Rödlistan uppdateras kontinuerligt efter ny kunskap, arter kan således tillkomma, försvinna eller omplaceras bland de olika hotkategorierna.

Organismgrupp	Art (hotkategori)
Svampar	Praktvaxskivling <i>Hygrocybe splendidissima</i> (NT)
Kärlväxter	Loppstarr <i>Carex pulicaris</i> (VU), Ask <i>Fraxinus excelsior</i> (VU), Majnycklar <i>Dactylorhiza majalis</i> (NT)
Insekter	Violettkantad guldvinge <i>Lycaena hippothoe</i> (NT), Allmän metallvingesvärmare <i>Adscita statices</i> (NT)
Fåglar	Hämpling <i>Carduelis cannabina</i> (VU)

Tabell. 2. ÅGP-arter som har påträffats på Humlarödshus fälad.

Organismgrupp	Art
Svampar	Praktvaxskivling <i>Hygrocybe splendidissima</i>

Kulturhistoriska värden

Humlarödshus fälads långa kontinuitet som naturlig fodermark gör området värdefullt ur kulturmiljösynpunkt. Jordvallen som löper runt hela området markerar troligen någon form av inhägnad vars syfte kan ha varit att avskilja s.k. ”lyckodlingar” från den omgivande utmarken. Historiskt sett rådde brist på åkermark runt Everöds by då de sandiga magra markerna måste ligga i träda under flera år innan de åter kunde brukas som åker. Tillfälliga åkerlappar (lyckor) togs därför upp på utmarken och brukades i några år innan de återgick till betesmark.

Rekreativa värden

Humlarödshus fälad har med sin biologiska mångfald, ålderdomliga karaktär och milsvida utsikt över Vombsänkan stora landskapestetiska och rekreativa värden. Närheten till Malmö-Lund-regionen i kombination med en ökad satsning på turism på och omkring Romeleåsen gör att besöksfrekvensen kan antas öka.

2.5 Hot mot områdets bevarandevärden

Tänkbara hot mot områdets bevarandevärden är:

- För svagt eller för hårt betestryck liksom bete med olämpligt djurslag.
- För svag eller för kraftig röjning av igenväxningsvegetation, som kan förändra områdets karaktär och leda till att småbiotoper, mosaikmiljöer och kantzoner försvinner.
- Avvattningsåtgärder som innebär att områdets blöta och fuktiga marker torkar ut.
- Användning av gödsel, jordförbättringsmedel, kemiska bekämpningsmedel och avmaskningsmedel samt tillskottsoder till betesdjuren (indirekt gödsling).
- Insådd av främmande arter.
- Markexploatering och annan förändring i markanvändningen i området eller i angränsande områden, t.ex. skogsplantering, dikning och täktverksamhet.

- Kväveläckage från omgivande marker.
- Gödslings- och förurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.

2.6 Inventeringar och underlagsmaterial

Beslutsskrivelse om områdesskydd daterad 1964-02-14.

Dispositions- och skötselplan daterad 1979-03-01.

Skrivelse angående uppföljning av skötsel daterad 2005-10-27.

Bevarandeplan för Natura 2000-område daterad 2005-12-16.

Basinventering av området från 2009.

Uppdaterad bevarandeplan avseende naturtypsareal daterad 2011-01-27.

Inventering inom projektet Skånes Flora.

Inventering inom projektet Svensk Häckfågeltaxering.

Opublicerad fjärilsinventering av Erik Öckinger, LU.

3 Översikt över mål, planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande bevarande- och skötselmål

Bevarandemål

- Natur- och kulturhistoriska värden ska bevaras i en träd- och buskrik betesmark som utgör en rest av ett uråldrigt utmarkslandskap karaktäriserat av vidsträckta enefälader.
- Förekommande karaktäristiska naturtyper och arter ska ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade arter liksom sådana som av andra skäl bedöms vara speciellt skyddsvärda skall så långt möjligt tillförsäkras goda livsmiljöer.
- Hydrologin i området ska vara opåverkad
- Möjligheter att bedriva friluftsliv under enkla former skall finnas.

Skötselmål

- Området ska skötas genom naturvårdsinriktad beteshävd.
- Igenväxningsvegetation ska hållas efter.
- För att gynna friluftslivet ska parkeringsyta, informationsskyltar och stängselövergångar underhållas.
- Jordvallen som omger området ska hållas fri från igenväxning och vara väl synlig i terrängen.

3.2 Planeringsområden

Naturresevatet utgörs av ett planeringsområde: **Betesmark med naturvårdsinriktad skötsel (B)**. Planeringsområdet är i sin tur indelat i skötselområden.

4 Mål och skötselåtgärder för planeringsområden

4.1 Planeringsområde B – betesmark med naturvårdsinriktad skötsel

Planeringsområdets indelning i skötselområden redovisas i tabell 4 (se även bilaga 2)

Tabell 4. Planeringsområdets indelning i skötselområden.

Skötselområde	Markanvändning	Areal (ha)	Ingående Natura 2000- naturtyper
B1	Betesmark	15,8	(4030): 0,7 ha, (5131): 8,7 ha, (6230): 0,7 ha, (6410): 2,0 ha
B2	Betesmark	0,5	-

Beskrivning

Skötselområde B1 utgörs av den typiska enefäladen. Södra delen av skötselområdet är tydligt påverkad av gödsling. Längre norrut minskar gödselpåverkan, markförhållandena blir också mer omväxlande med större variation mellan torra och blöta partier. Skötselområde B2 utgörs av ett trädbevuxet markparti som betas tillsammans med B1.

Specifika bevarandemål för skötselområdena B1 och B2

- De i området ingående Natura 2000-naturtyperna ska inte minska arealmässigt. Den totala arealen av naturtypsklassat område kan eventuellt öka om kulturbetesmarken på sikt kan utvecklas till naturtyp.
- Markerna ska i slutet av vegetationsperioden vara väl avbetade. Ingen ansamling av förna som kan påverka flora och fauna negativt får förekomma.
- Täckningsgraden av träd och buskar (huvudsakligen enar) ska i skötselområde B1 normalt ligga mellan 5 % och 30 %.
- Bärande och nektarproducerande träd och buskar ska bevaras.
- Biologiskt värdefulla (gamla, grova, ihåliga och/eller rötskadade) träd bevaras.
- Hydrologin ska bevaras ostörd och de fuktiga och blöta markpartierna ska tillförsäkras en tillräcklig hög grundvattennivå och god vattenkvalitet utan tillförsel av näringsämnen.
- Typiska arter för Natura 2000-naturtyperna ska förekomma i livskraftiga bestånd inom naturtypernas utbredningsområde. Typiska arter för Humlarödshus fålads Natura 2000-naturtyper redovisas i tab. 5

Tabell 5. Typiska arter för Natura 2000-naturtyperna på Humlarödshus fålad .

Naturtyp	Typisk art
4030	Knippfryle, hirsstarr, pillerstarr, vårstarr, knägräs, stagg, vårtåtel, stenmåra och ängsvädd.
5131	Pillerstarr, knägräs, starr, ängsvädd, nattviol, S:t Pers nycklar, jungfrulin, vildlin, hämpling och törnskata.
6230	Pillerstarr, knägräs, stagg, ängsvädd, grönvit nattviol, stenmåra, S:t Pers nycklar, jungfrulin, ängsskallra, blåsuga, ängsviol, violett kantad guldvinge, smultronvisslare, allmän metallvingesvärmare, slättergräsfjäril och brunfläckig pärlemorfjäril.
6410	Hirstarr, slankstarr, loppstarr, kärrsälting, knägräs, stagg, darrgräs, ängsvädd, svinrot, ängsbrämma, ängsnycklar, blodrot, ängsskallra, vildlin, gökblomster och smörbollar.

Specifika skötselmål för skötselområdena B1 och B2

- Området skall under betessäsongen betas med nötkreatur. Sambete mellan olika djurslag är önskvärt. Får (och get) ska dock undvikas med tanke på den rika förekomsten av örter (bl.a. orkidéer). Normal betesperiod är från början av maj till slutet av oktober men betesperioden kan anpassas till områdets naturvärden. Gödselmedel, jordförbättringsmedel, kemiska bekämpningsmedel och långtidsverkande avmaskningsmedel ska inte användas. Sambete med gödslad vall ska undvikas och tillskottsutfordring får bara ske i samband med övergångsutfordring vid betessläpp och installning.
- Slåtter kan ersätta eller komplettera bete på marker där betetrycket är otillräckligt. Blöta och fuktiga marker ska prioriteras.
- Ohävd- och kvävegynnade arter som t.ex. hundkäx, brännässla och åkertistel liksom lövsly ska endast förekomma i ringa omfattning.
- Enar med krypande växtsätt ska inte växa ihop till stora sammanhängande ”flak”. Det är dock viktigt att individuella ”kryp-enar” bevaras jämte ”pelar-enar”. Vid röjning av enbuskar skall stubbarna kapas med tvära snitt så nära marken som möjligt.
- Röjningsavfall ska antingen brännas på plats som anvisas av förvaltaren, alternativt föras bort från betesmarken för att placeras i faunadepå eller flisas/brännas.
- Rosor och björnbär ska hållas efter för att inte breda ut sig i alltför stor utsträckning.
- I skötselområde B2 ska de vidkroniga bokarna vårdas och beståndet av al förhindras att breda ut sig.

Särskild hänsyn vid genomförande av alla skötsel- och/eller restaureringsåtgärder

Vid genomförande av alla typer av åtgärder gäller att särskild hänsyn ska tas till:

- Gamla ädellövträd och andra grova träd samt bärande träd och buskar.
- Kärr och fuktstråk så att områdets hydrologi påverkas så lite som möjligt.
- Kulturhistoriska lämningar så att dessa inte skadas.

5 Friluftsliv och turism

Humlarödshus fälad utnyttjas inte i högre grad som ett specifikt utflyktsmål av allmänheten. Områdets höga skönhets- och upplevelsevärden gör det dock av stor betydelse för det rörliga friluftslivet.

5.1 Restriktioner

Friluftsliv och rekreation bör utvecklas med anpassning till områdets bevarandevärden. Ingen utmarkering av stigar inom reservatet bedöms vara nödvändig. Området lämpar sig väl för fritt strövande förutom periodvis inom de allra fuktigaste markpartierna.

5.2 Tillgänglighet, vägvisning

Området är beläget ca 5,5 km SSO om Veberöd och nås lättast med bil från väg 102 mellan Veberöd och Skurup. Vid en avtagsväg strax söder om Dörröd finns vägvisning till reservatet. Det går även att nå Humlarödshus fälad från vägen mellan Kläggeröd och Stora Rödde. En mindre parkeringsyta finns utmed vägen i områdets sydvästra hörn. Till fots nås området lättast via Skåneleden vilken löper utmed naturreservatets kant.

Tillgänglighetsmål

- Det ska finnas vägskyltar till reservatet från väg 102 och från vägen mellan Kläggeröd och Stora Rödde och sedan vidare fram till reservatet.
- Det ska finnas en parkeringsyta med plats för minst tre personbilar.
- Det ska finnas minst tre stängselövergångar.

Skötsel mål/åtgärder

- Löpande underhåll av parkeringsyta och stängselövergångar.

Förvaltaren ansvarar för att underhålla parkeringsyta och stängselövergångar samt att sköta kontakten med Trafikverket vad gäller vägskyltar.

5.3 Information

Informationsskyltar om områdets natur- och kulturhistoriska värden samt ordningsföreskrifter ska finnas vid parkeringsytan och stängselövergångarna.

Informationsmål

- Det ska finnas tre aktuella informationsskyltar (vid parkeringsytan och där Skåneleden går in och ut ur reservatet).
- En låda med plats för informationsbroschyrer kan lämpligen placeras på informationstavlans träställning vid parkeringsytan.

Skötsel mål/åtgärder

- Löpande underhåll/uppdatering av informationsskyltar.

Förvaltaren ansvarar för underhållet av informationsskyltar samt förekomsten av övrigt informationsmaterial.

5.4 Renhållning och sanitära anordningar

Det finns idag inga renhållnings- eller sanitetsanordningar för allmänheten i eller i anslutning till området. Om naturvårdsförvaltaren bedömer att det framöver kommer att finnas behov för sådana anordningar kan de placeras ut. I så fall kommer förvaltaren eller kommunen genom avtal att ansvara för underhållet.

6 Jakt

Enligt beslutet har jakträttsinnehavaren rätt att utöva jakt inom området. Överenskommelse med jakträttsinnehavaren bör göras om att endast nödvändig skyddsjakt får förekomma.

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov.

8 Tillsyn

Förvaltaren eller den som denne sätter i sitt ställe svarar för regelbunden tillsyn av området.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemålen och syftet med naturreservatet uppnås. Varje skötselåtgärd ska dokumenteras av utföraren (när, var och hur åtgärden utförts). Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering ska ske till Länsstyrelsen årligen.

10 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare med avseende på bevarandemål och riktlinjer för skötseln. Dock ska ny kunskap om hotade och hänsynskrävande arter och deras krav på livsmiljö beaktas i den löpande skötseln. Inventeringar samt uppföljningar inom Natura 2000-nätverket och ÅGP-programmet kan medföra att bevarandemål ändras eller läggs till. Detta kan skapa behov av förändrade restaurerings- och skötselåtgärder.

11 Finansiering av förvaltningen

Finansiering och ansvarsfördelning vid skötseln av Humlarödshus fälad redovisas i tabell 6.

Tabell 6. Kostnads- och ansvarsfördelning vid skötseln av Humlarödshus fålad.

Åtgärdsdata/ Skötselkategori	Typ av åtgärd	Var	När	Kostnads- och åtgärdsanvarig
Markskötsel	Upprätthållande av områdets karaktär av enefålad genom betesdrift och tillbakahållning av igenväxningsvegetation	Delområdena B1 och B2	Löpande/vid behov	Markägare/arrendator ansvarar för det löpande underhållet.
Anläggningar	Underhåll av stängsel	Hela området	Löpande	Markägare/arrendator
	Underhåll av P-yta	(se bilaga 2)	Löpande	Förvaltaren
	Underhåll av stängselövergångar	(se bilaga 2)	Löpande	Förvaltaren
	Underhåll av informationskylt	(se bilaga 2)	Löpande	Förvaltaren
	Underhåll av gränsmarkering	(se bilaga 2)	Löpande	Förvaltaren

12 Källor

Litteratur

Gärdenfors, U. (ed.) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010 – The 2010 Red List of Swedish Species*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Hammarstedt, O. 2006. *Dagfjärilar och bastardsvärmare på 25 lokaler i Skåne 2005*.

Länsstyrelsen i Skåne län.

Jordbruksverket, 2002. *Parasitbekämpning och biologisk mångfald*. Broschyr i serie om biologisk mångfald och variation i odlingslandskapet.

Länsstyrelsen i Skåne län, 2003. *Från Sandhammaren till Kullaberg - Naturvårdsprogram för f.d. Malmöhus län*.

Länsstyrelserna, Åtgärdsprogram för hotade arter, 2009. *Information om hotade arter – Dyngbaggar*.

Sjöbo kommun 2001, 2002. Förslag till Naturvårdsprogram och Åtgärdsprogram för naturvården.

Kartor, flygbilder

Ekonomiska kartan från 1915. Rikets allmänna kartverks arkiv.

Flygbild (ortofoto) 1940-talet. Lunds Universitet

Flygbild (ortofoto) 2006. Lantmäteriet

Översiktskarta. Lantmäteriet.

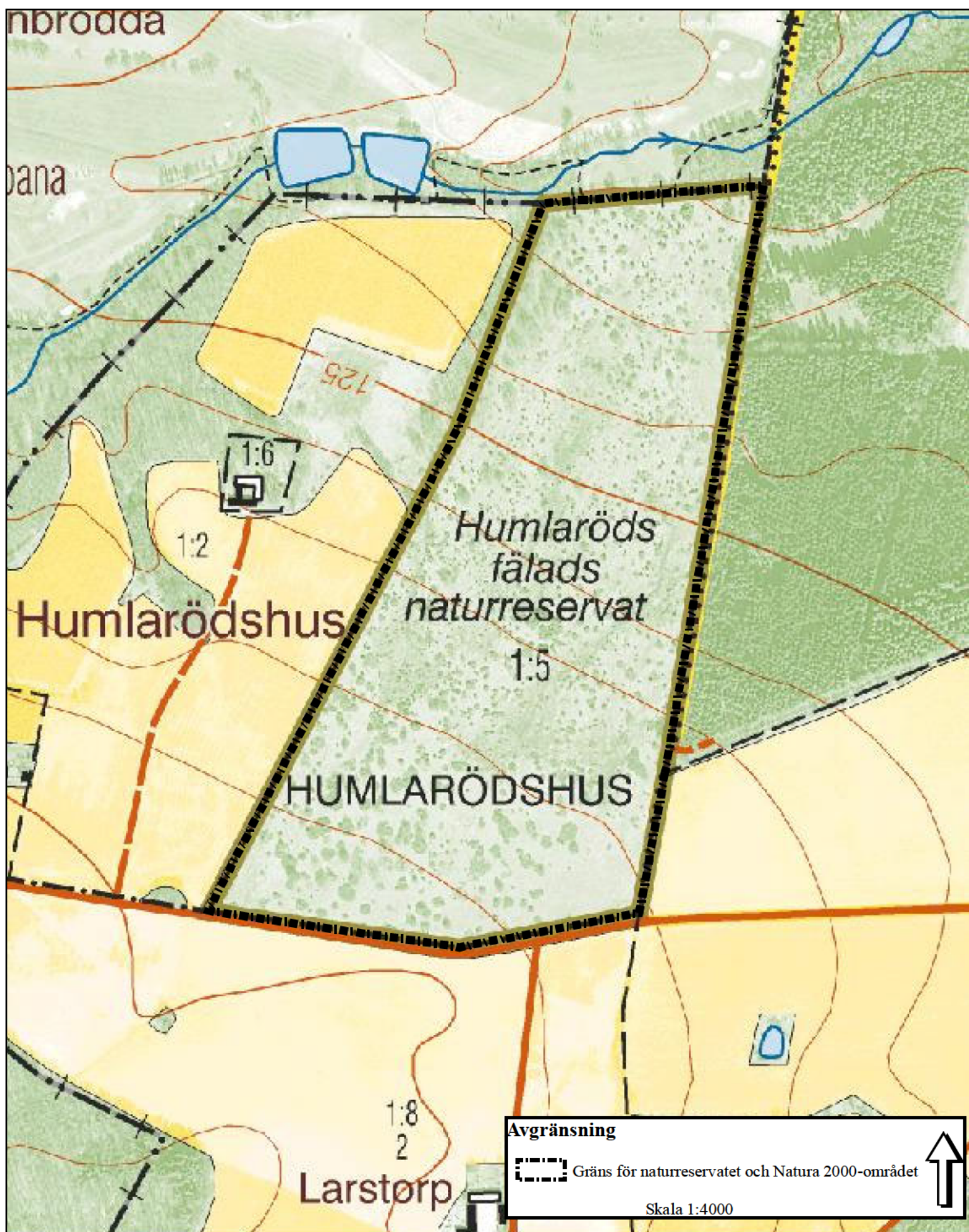
Databaser

ArtDatabanken – Artportalen, SLU.

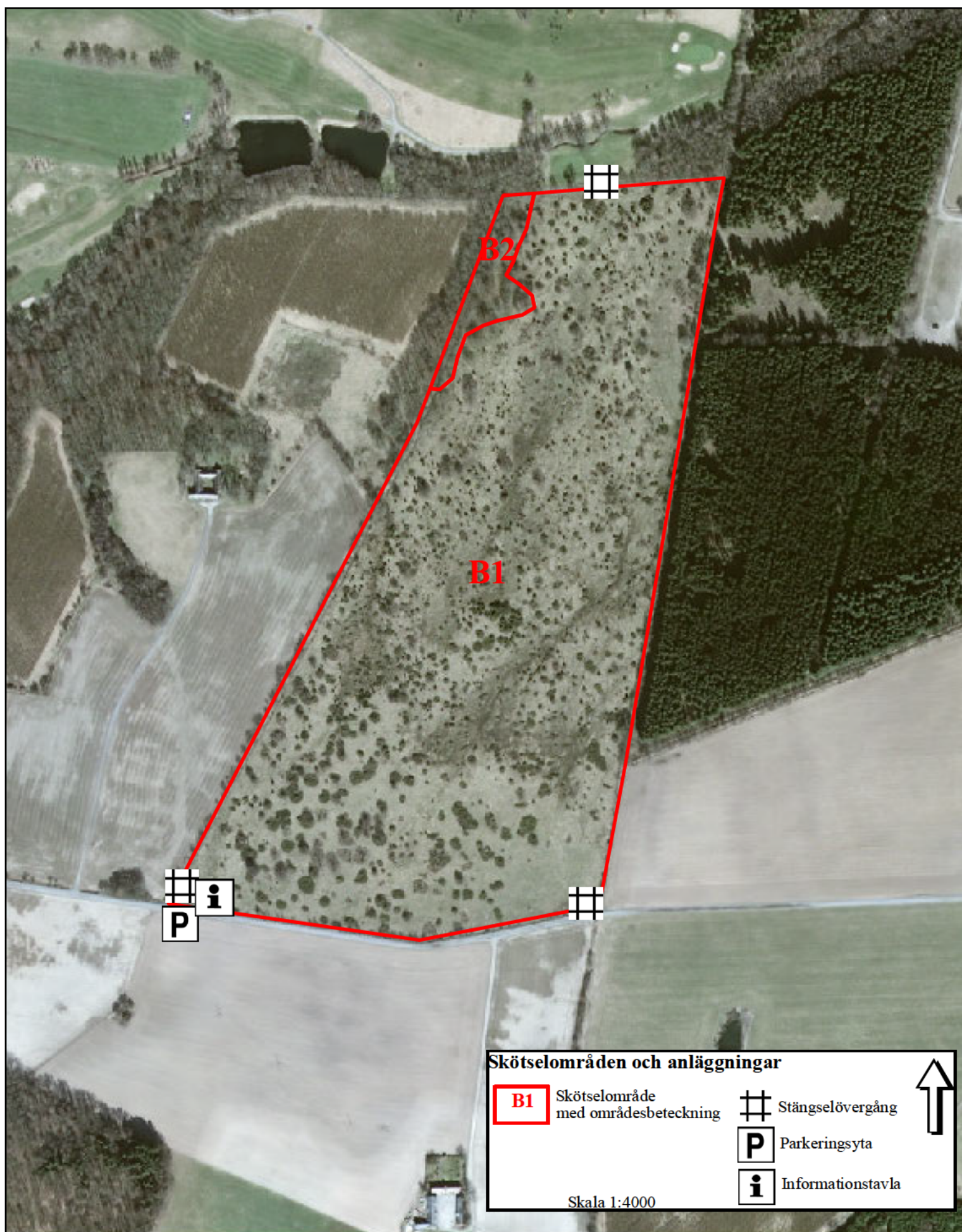
Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering 2002-2004, TUVÅ.

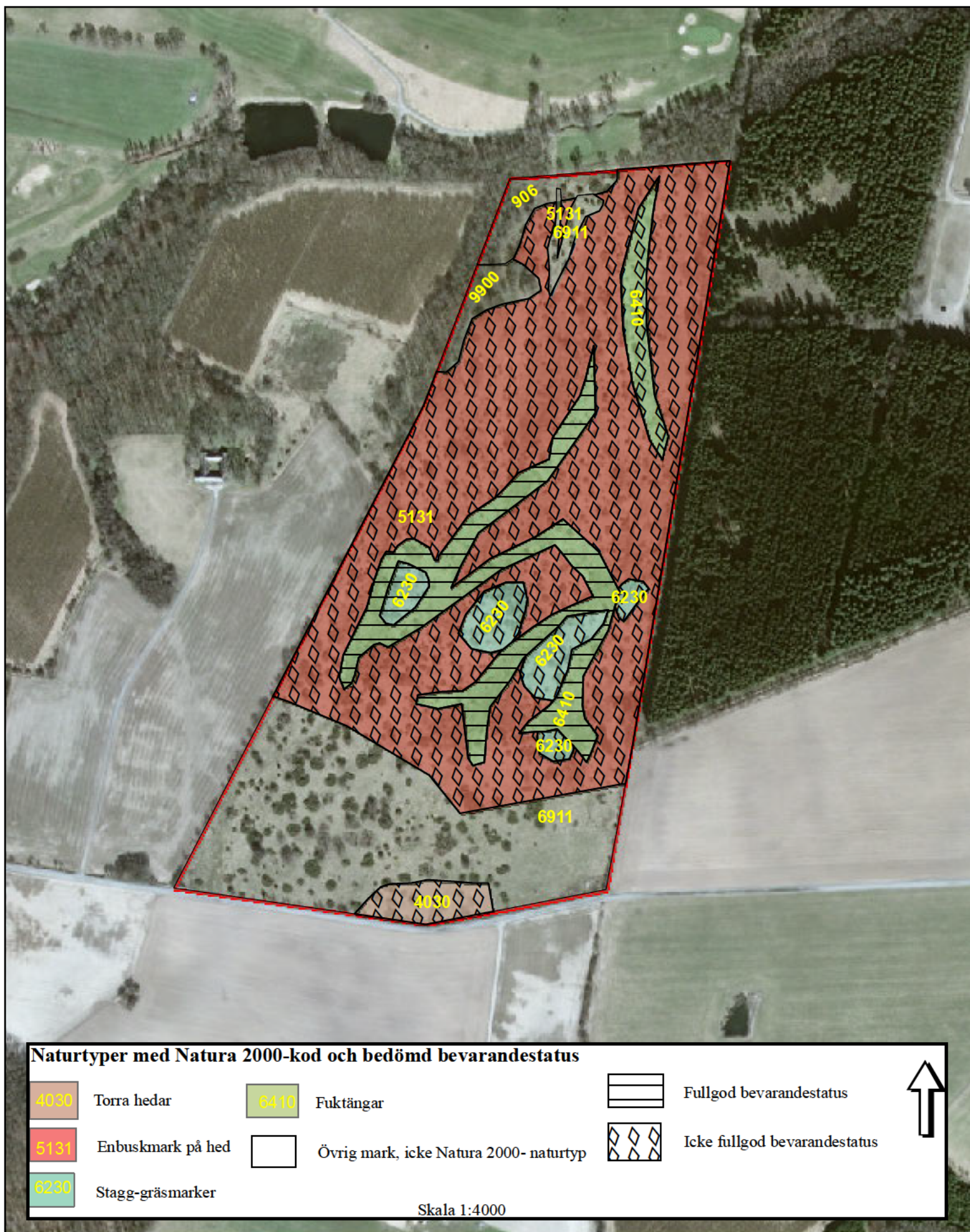
SGU 2012, Berggrund 1:50 K-databas.

SGU 2012, Jordarter 1:50 K-databas.

Tillhör Länsstyrelsens beslut till skötselplan för naturreservatet
och Natura 2000-området Humlarödshus fälad i Skåne län.

Naturreseptatet och Natura 2000-området Humlarödshus fälad i Sjöbo kommun utgör en rest av de stora betade fäladsmarker som i gamla tider karakteriserade Ro-meleåsen. Området hyser ett mycket rikt växt- och djurliv som är beroende av att marken betas. Området är också kulturhistoriskt värdefullt och även av stort värde för det rörliga friluftslivet.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.